

The Effectiveness of Media Literacy Training Skills on the Anxiety and Critical Thinking of Parents of Elementary School Boys

Tahereh Ramezani¹, Reza Khakpour^{*2}, Amir Aliasghari³

1 Ms.c, family counseling, Tehran West Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2 Assistant Professor, Department of Educational Sciences, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

3 Assistant Professor, Department of Educational Sciences, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

* **Corresponding author:** rezakhakpour43@gmail.com

Received: 2023-12-02

Accepted: 2024-01-09

Abstract

The purpose of this research was the effectiveness of teaching media literacy skills on the anxiety and critical thinking of parents of primary school boys. The statistical population in the present study included all the parents of elementary school boys from the 18th district of Tehran in the academic year of 1401, whose number was approximately 1460. In this research, 30 parents of students who meet all the entry criteria were selected as available and replaced by a simple random method (lottery) in two experimental and control groups. Data collection tools included Beck Anxiety Questionnaire (1990), California Critical Thinking (1997) and Media Literacy Education Skills Protocol. The analysis of collected data was done through the latest version of SPSS software. In this research, the significance of the desired statistical tests and the effect size of the independent variable were used. Covariance analysis was used to analyze inferential statistics data. The results showed that the skill of teaching media literacy is effective on the anxiety and critical thinking of parents of primary school boys, according to the size of the effect, the skill of teaching media literacy has a greater effect on critical thinking than the anxiety of parents of primary school boys.

Keywords: Teaching media literacy, Anxiety, Critical thinking

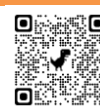
© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Khakpour, R. (2023). The Effectiveness of Media Literacy Training Skills on the Anxiety and Critical Thinking of Parents of Elementary School Boys. *JNACE*, 5(3): 23-33.

اثربخشی مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی

طاهره رضانی^۱، رضا خاکپور^{۲*}، امیر علی اصغری^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته مشاوره خانواده، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۳ استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: rezakhakpour43@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۰/۱۹

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی بود. جامعه آماری در پژوهش حاضر، شامل کلیه والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی از آموزش و پرورش منطقه ۱۸ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱ بود که تعداد آن ها به طور تقریبی برابر با ۱۴۶۰ نفر بود. حجم نمونه نیز در این پژوهش نیز تعداد ۳۰ نفر از والدین دانش آموزان که تمام ملاک های ورود را داشته باشند، به صورت در دسترس انتخاب و به شیوه تصادفی ساده (قرعه کشی) در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شد. ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه اضطراب بک (۱۹۹۰)، تفکر انتقادی کالیفرنیا (۱۹۹۷) و پروتکل مهارت آموزش سواد رسانه ای بود. تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده، از طریق آخرین نسخه نرم افزار SPSS۲۶ انجام شد. در این تحقیق از معناداری آزمون های آماری مورد نظر و اندازه از اثر متغیر مستقل استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده های آمار استنباطی از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است، با توجه به اندازه اثر، مهارت آموزش سواد رسانه ای بر تفکر انتقادی تاثیر بیشتری نسبت به اضطراب والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی دارد.

واژگان کلیدی: آموزش سواد رسانه ای، اضطراب، تفکر انتقادی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: خاکپور، ر (۱۴۰۲) اثربخشی مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۵(۳): ۳۳-۲۳.

مقدمه

دیرباز ذهن اندیشمندان مختلفی را به خود مشغول کرده است و اکنون پرورش مهارت های مختلف تفکر یکی از اساسی ترین اهداف نظام تعلیم و تربیت است. تفکر انواع متفاوتی دارد که یکی از مهم ترین شیوه های آن تفکر انتقادی است [۱]. هالپرن^۳ [۲] تفکر انتقادی را استفاده مناسب از مهارت های شناختی که باعث افزایش امکان دستیابی به نتایج مناسب می شود، در نظر

سازمان جهانی بهداشت^۱ در سال ۱۹۴۴ ده مهارت زندگی اصلی را مشخص کرده است. این مهارت ها به لحاظ ارتباط طبیعی بین آنها، به صورت جفت جفت طبقه بندی شده اند. یکی از مهارت های مهم زندگی، تفکر انتقادی^۲ می باشد. تفکر و مهارت درست اندیشیدن از جمله مسائل مهمی است که از

داشته باشند و از سوی دیگر، در صورت استفاده نادرست و نا آگاهانه، سیری قهقرایی را رقم بزنند. بنابراین، استفاده از آن‌ها مستلزم برخورداری از اطلاعات، آگاهی و دانش کافی در زمینه بهره‌وری از پیام‌های رسانه‌ای است تا مخاطب، تحت تأثیر ارزش‌ها، ایدئولوژی‌ها و القائات خاص رسانه‌ای قرار نگیرد، امری که به معنی مجهز شدن به سواد رسانه‌ای^۶ به عنوان مهارتی حیاتی است. تامن^۷، سواد رسانه‌ای، توانایی تعبیر و ایجاد مفاهیم شخصی از صدها و شاید هزاران نماد آوایی و دیداری می‌داند که همه روزه از طریق تلویزیون، رادیو، رایانه، روزنامه، مجله و البته پیام‌های بازرگانی دریافت می‌شود. سواد رسانه‌ای الگویی چند عاملی است و ساختارهای دانش، منبع شخصی و وظایف پردازش اطلاعات، مهارت‌ها و توانایی‌ها از عوامل سواد رسانه‌ای هستند که پیوسته یکدیگر را پشتیبانی می‌کنند. چهار بعد مدنظر پاتر عبارتند از: الف- بعد ادراکی: این بعد از سواد رسانه‌ای مربوط به دانش و اطلاعات قبلی مخاطبان نسبت به محتوای پیامی است که از یک رسانه خاص انتقال داده می‌شود. این اطلاعات در مغز مستقر هستند. بعد ادراکی حیطة ای است که به فرآیندهای ذهنی و افکاری مربوط می‌شود. شایستگی‌های ادراکی، مجموعه‌ای از شناخت ساده نشانه‌ها تا درک پیچیده‌ترین پیام‌ها و کشف علل نحوه ارائه خاص آنها به وسیله یک رسانه را در بر می‌گیرد. ب- بعد احساسی: به میزان پیامدهای احساسی مثبت یا منفی گفته می‌شود که مخاطبان نسبت به محتوای پیام رسانه‌ای خاصی قول می‌باشند. احساساتی همچون عشق، نفرت، خشم، شادی و ناامیدی، سردرگمی، تردید و دودلی. ج- بعد زیبایی‌شناسی: این بعد از سواد رسانه‌ای حاوی اطلاعاتی درباره روش و چگونگی تولید پیام است. این اطلاعات بنیانی، زمینه لازم را برای مخاطبان به منظور قضاوت در مورد نویسندگان، بازیگران، طراحان، نوازندگان و نورپردازان بسته به اینکه پیام از چه رسانه‌ای انتقال داده می‌شود، فراهم می‌کند و به طور کلی این بعد از سواد رسانه‌ای در داشتن دید نقادانه بسیارحائز اهمیت است. د- بعد اخلاقی: این بعد از سواد رسانه‌ای که با ارزش‌های مخاطبان سر و کار دارد و به تقویت آن می‌پردازد شامل اطلاعاتی درباره ارزش‌ها است که در ضمیر و روح انسانی مستقر است. اطلاعات اخلاقی، ملاک و معیاری برای قضاوت راجع به «درست و غلط» را فراهم می‌کند. ما درباره خوبی یا بدی شخصیت‌های یک داستان قضاوت می‌کنیم. هرچه اطلاعات اخلاقی ما دقیق‌تر باشد، ارزش‌های نهفته در پیام‌های رسانه‌ای را با عمق بیشتری درک می‌کنیم و قضاوت‌های مان درباره آن ارزش‌ها دقیق‌تر و منطقی‌تر خواهد شد. سواد

می‌گیرد. افراد باید توانایی تجزیه و تحلیل، ارزیابی و قضاوت در مورد شرایط زندگی خود به منظور تصمیم‌گیری‌های مهم را داشته باشند. توانایی و مهارت‌های تفکر انتقادی به فرد اجازه پردازش اطلاعات محیطی، استنباط عینی، ارزیابی مشکلات مشخص و نتیجه‌گیری بر اساس انواع متفاوتی از اطلاعات را می‌دهد. بررسی هدف‌های آموزشی کشورهای رشد یافته نشان می‌دهد که شکل دهی و ایجاد بسترهای مناسب برای تحقق تفکر انتقادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ چرا که هر کشوری برای رسیدن به رشد و شکوفایی نیازمند افرادی است که دارای تفکر انتقادی بالایی باشند. تفکر انتقادی به عنوان یک فرآیند شناختی اساسی برای رشد و بهره‌مندی از دانش در نظر گرفته می‌شود و این نوع از تفکر برای پیشرفت و حل مسئله قابل استفاده است^[۳]. صحت اطلاعاتی در رسانه‌های مختلف، معلمان، دانش‌آموزان و والدین آن‌ها را با چالش اطمینان یافتن از درستی و معتبر بودن آن مواجه می‌سازد. بنابراین ارزشیابی و نقد اطلاعات منتشر شده، جنبه مهمی از فرایند جمع‌آوری اطلاعات است^[۴].

از طرف دیگر، یکی از مسائلی که با ظهور شبکه‌های اجتماعی و رشد فضاهای مجازی ظهور پیدا کرده و در حال گسترش است، اضطراب^۵ است^[۵]. که یک احساس پیچیده ترس، تش یا بی‌تابی و بی‌قراری است که فرد احساس خطر می‌کند یا یک رویداد خطرناک را پیش‌بینی می‌کند و انتظار وقوع آن را دارد^[۶]. البته اضطراب در پاره‌ای از مواقع موجب سازندگی و خلاقیت و بالعکس در مواقعی دیگر، شکل بیماری می‌یابد. فقدان اضطراب ممکن است ما را با خطرات قابل ملاحظه‌ای مواجه کند؛ ولی با این حال اضطراب زیاد می‌تواند عملکرد شناختی را مختل سازد^[۷]. اضطراب ناشی از نداشتن سواد رسانه‌ای حاصل فقدان مهارت در انسان برای زندگی در عصر حاضر است. در این عصر، افراد برای مقابله با چالش‌ها باید به مهارت‌های متفاوتی از قبیل تفکر منطقی و فلسفی، توانایی تفکر و استدلال خلاق مسلط باشند. سرریز اطلاعاتی و نبود توانایی لازم برای جستجو و ارزیابی اطلاعات حاصل فقدان مهارت‌های بنیادین و سواد مورد نیاز در عصر حاضر است^[۸]. ریم^۹ [۹] اضطراب ناشی از نبود اطلاعات رسانه‌ای را حاصل سه مؤلفه سرریز اطلاعاتی، ناتوانی در دسترسی و پیدا کردن اطلاعات موجود و ناتوانی و سردرگمی فرد در فهم و پردازش اطلاعات عنوان می‌کند. گستردگی حضور رسانه‌ها در دنیای امروز بیش از هر زمان دیگر، موضوع چگونگی استفاده از آن‌ها را مورد توجه قرار می‌دهد. رسانه‌ها این قابلیت را دارند که از یک سو، با در اختیار گذاشتن انبوهی از اطلاعات و داده‌های مفید، نقشی مؤثر در هدایت انسان به سوی زندگی دلخواه او

عباسی دومشهری [۴] به این نتیجه رسید که بین میزان سواد اطلاعاتی و مهارت های تفکر انتقادی معلمان اعم از مهارت تحلیل، استنباط و ارزشیابی رابطه معنی داری وجود دارد. پژوهش ایسنبرگ^۸ و همکاران [۱۴] نشان داد که مهارت های سواد اطلاعاتی و سواد آموزی اطلاعاتی و رسانه ای باعث روان شدن در فناوری اطلاعات و رسانه ها می شود و اینکه استانداردهای آن برای تحصیلات عالی از لحاظ اطلاع رسانی کفایت می کند و چشم انداز اقتصادی آینده را نشان می دهد. مون^۹ [۱۵] گزارش داد که در کل بین تفکر انتقادی و سواد اطلاعاتی و اینترنتی و مهارت های تفکر انتقادی (تحلیل، استنباط و ارزشیابی) و سواد اطلاعاتی و اینترنتی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. تنها در مهارت ارزشیابی معناداری نسبت به مهارت های دیگر کمتر بود. همچنین یافته های وی حاکی از آن است که بین نمرات مهارت های تفکر انتقادی و سواد اطلاعاتی اینترنتی دانشجویان در رشته های مختلف تفاوت معناداری وجود دارد. حال با توجه به اینکه فاصله بین نسل ها از نظر دسترسی به اطلاعات و روش های کسب اطلاعات هر روزه بیشتر شده و دانش آموزان و والدین آن ها به راحتی می توانند اطلاعاتی فراتر از دانسته های معلمان خویش را از رسانه هایی که می شناسند به دست آورند و حتی گاهی اوقات بسیار جلوتر از معلمین به مطالب جدید دست یابند و نیز با توجه به حجم بسیار زیاد رسانه ها و منابع اطلاعاتی و تغییرات سریع آن در حیطه آموزش، محقق در پژوهش حاضر در صدد یافتن پاسخ به این سوال است که آیا آموزش مهارت سواد رسانه ای بر میزان اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی تاثیر دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر با روش تحقیق نیمه آزمایشی، به صورت پیش آزمون - پس آزمون با دو گروه آزمایش و کنترل بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی از آموزش و پرورش منطقه ۱۸ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱ بودند که تعداد آن ها به طور تقریبی برابر با ۱۴۶۰ نفر بود. حجم نمونه نیز در تحقیقات نیمه آزمایشی برابر با ۱۰ الی ۳۰ نفر خواهد بود. بدین صورت در این پژوهش نیز تعداد ۳۰ نفر از والدین دانش آموزان که تمام ملاک های ورود را داشته باشند، به صورت در دسترس انتخاب و به شیوه تصادفی ساده (قرعه کشی) در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش در معرض متغیر مستقل (آموزش مهارت سواد رسانه ای) قرار گرفتند؛ اما گروه کنترل برنامه همیشگی قبلی خود را ادامه داد و مداخله ای را دریافت نکرد. سپس هر دو گروه

رسانه ای مجموعه ای از مهارت ها و دانشی است که ما فعالانه برای قرار گرفتن در معرض رسانه ها از آن استفاده می کنیم تا معنای پیام هایی را که رسانه ها ارائه می دهند، بهتر تحلیل و تفسیر کنیم [۱۰].

داشتن موضع انتقادی در مواجهه با پیام هایی که رسانه ها منتشر می کنند، مخاطبان را از حالت منفعل و پذیرا به افرادی فعال، پویا و انتخاب گر تبدیل می کند و توانایی گزینش هوشمندانه پیام ها را به آنان می دهد. سواد رسانه ای می کوشد خواندن سطرهای نانوشته رسانه های نوشتاری، تماشای پلان های به نمایش در نیامده یا شنیدن صداهای پخش نشده از رسانه های الکترونیک را به مخاطبان بیاموزد. افراد با سواد رسانه ای با داشتن تفکری مستدل و منتقدانه مبتنی بر شناخت، توانایی آمایش اطلاعات و استفاده صحیح از آن را در موقعیت های گوناگون دارا بوده و به علت شناخت دقیق ماهیت مساله، اندیشیدن اصولی و کشف روابط امور، به دنبال خلق نتایج تازه هستند [۱۱]. داشتن تفکر انتقادی در استفاده از رسانه ها به علت گستردگی و تنوع سطوح کیفی منابع و همچنین وجود اطلاعات غرض ورزانه، بسیار موثر و ضروری است. مطالب بسیاری در شبکه ها و رایانه درباره یک موضوع به چشم می خورد. نکته اصلی این است که صحت و سقم بسیاری از مطالب معلوم نیست، زیرا بدون تایید داوران و خبرگان آن علم منتشر شده است؛ این وضعیت باعث می شود تا کاربران پس از دریافت اطلاعات در موضوع مرتبط، در استفاده از آن ها دچار مشکل شوند؛ در این مرحله است که فرد می تواند با اتکالی به تفکر انتقادی و نقادانه در میان انبوهی از اطلاعات به ظاهر مرتب، دست به ارزیابی و گزینش بزند [۴].

در اضطراب ناشی از عدم سواد رسانه ای نوع اطلاعات اهمیتی ندارد و صرفاً مقدار اطلاعات مهم است و این اضطراب مربوط به نگرش در مورد یافتن، انتخاب، پردازش، تفسیر، مدیریت و استفاده از اطلاعات است [۱۲]. ۵ عامل به وجود آورنده اضطراب ناشی از عدم درک رسانه از این قرار است: درک نکردن اطلاعات، تعصب نسبت به مقدار اطلاعاتی که باید فهمیده شود، ندانستن اینکه اطلاعات خاصی (اطلاعات مورد نیاز) وجود دارد، ندانستن اینکه اطلاعات را دقیقاً از کجا می توان جستجو و پیدا کرد و ندانستن اینکه اطلاعات را از کجا می توان پیدا کرد ولی کلید دسترسی به آن را نداشت. قابلیت های فناوری مدرن موجب گسترش اطلاعات و دسترسی بی سابقه به آن شده است. وضعیت کنونی ما همانند فرد تشنه ای است که محکوم به نوشیدن آب با نی باریک از شیر آب بزرگ و پرفشار است؛ در حقیقت در شکاف بین سر ریزی اطلاعات و اینکه با این حجم زیاد از اطلاعات چه کنیم، گرفتار شده ایم [۱۳، ۱۰].

آن با روش بازآزمایی به فاصله یک هفته ۰/۷۵ و همبستگی ماده های آن از ۰/۳۰ تا ۰/۷۶ متغیر است. پنج نوع روایی محتوا، همزمان، سازه و تشخیصی و عاملی برای این آزمون سنجیده شده است که همگی نشان دهنده ی کارایی بالای این ابزار در اندازه گیری شدت اضطراب می باشد. برخی تحقیقات در ایران در مورد خصوصیات روانسنجی این آزمون انجام گرفته است. بعنوان مثال در بررسی ویژگی های روانسنجی این پرسشنامه در جمعیت ایرانی، ضریب روایی در حدود ۰/۷۲ و ضریب اعتبار آزمون را ۰/۸۳ و آلفای کرونباخ ۰/۹۲ را گزارش شده است.

ب. پرسشنامه تفکر انتقادی کالیفرنیا (۱۹۹۷): آزمون تفکر انتقادی کالیفرنیا را فاشیون^{۱۱} [۱۶] بر اساس اندیشه توافقی دلفی و مبتنی بر نظر ۴۶ نفر از متخصصان و نظریه پردازان حیطة تفکر انتقادی در رشته های مختلف ساخته اند. مهارت- های تفکر نقادانه کالیفرنیا نسخه ب^{۱۲}، دارای ۳۴ سوال چند گزینه ای (۴ و یا ۵ گزینه ای) با تنها یک گزینه صحیح است. محدوده زمانی برای تکمیل این پرسشنامه، حدود ۴۵ دقیقه می- باشد. ترجمه فارسی این فرم از نظر روایی و اعتبار مورد بررسی قرار گرفت. ضریب اعتبار به دست آمده در مطالعه فوق (۰/۶۲)، همبستگی زیادی با ضریب اعتبار به دست آمده در فرآیند استانداردسازی این آزمون در آمریکا (۰/۶۸ تا ۰/۷۰) داشت. همچنین، روایی سازه^{۱۳}، که مهم ترین نوع روایی در آزمون های ترجمه شده است، نشان دهنده همبستگی بین ساختار این آزمون و تئوری پایه ای آن می باشد.

با پیش آزمون (پرسشنامه های پژوهش) مورد ارزیابی قرار گرفتند. گروه آزمایش، به مدت ۹ جلسه یک ساعته هفته ای دوبار مورد آموزش قرار گرفت. سپس بعد از آموزش، از هر دو گروه پس آزمون گرفته شد و نمرات هر دو گروه مقایسه شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل کسب نمره بالای والدین در متغیر اضطراب و ضعف در تفکر انتقادی، عدم حضور و شرکت قبلی در جلسات آموزش سواد رسانه ای و پذیرفتن فرد شرکت کننده برای شرکت در تحقیق پس از امضای رضایت نامه کتبی بود. عدم پذیرش شرکت کننده جهت همکاری در پژوهش و غیبت بیش از دو جلسه از معیارهای خروج از مطالعه بود. این معیارها با توجه به هدف پژوهش و در جهت حذف عوامل مداخله گر در تحقیق، تدوین و طی مصاحبه اولیه با آزمودنی ها، مورد بررسی قرار می گیرد. ابزار گردآوری داده ها به شرح ذیل بود:

الف. پرسشنامه اضطراب بک (۱۹۹۰): این پرسشنامه توسط بک^{۱۴} و همکاران در سال ۱۹۹۰ بمنظور سنجش شدت علائم اضطراب بالینی طراحی شد. این پرسشنامه یک مقیاس ۲۱ ماده ای است که آزمودنی در هر ماده یکی از گزینه هایی را که نشان دهنده اضطراب اوست، انتخاب کرده و این چهار گزینه از ۰ تا ۳ نمره گذاری می شود، بنابراین نمره کل این پرسشنامه در دامنه ۰ تا ۶۳ قرار دارد. هر یک از ماده های آزمون یکی از علائم شایع اضطراب (علائم بدنی- ذهنی- هراس) را توصیف می کند. نقطه برش این پرسشنامه به شرح زیر است: هیچ یا کمترین حد: ۰ تا ۷ خفیف: ۱۵ تا ۸ متوسط: ۲۵ تا ۱۶ و شدید: ۶۳ تا ۲۶. ضریب همسانی درونی این پرسشنامه ۰/۹۲، اعتبار

جدول ۱: پروتکل مهارت آموزش سواد رسانه ای

جلسه	عنوان جلسه	محتوای جلسات آموزشی
اول	آشنایی مقدماتی با دوره آموزشی	آشنایی با اعضای گروه، معارفی خود به عنوان مدرس، معرفی اعضاء، بیان قوانین و اهداف گروه و ایجاد حس تعهد برای ادامه جلسات و اجرای پیش آزمون (پرسشنامه های اضطراب و تفکر و انتقادی).
دوم	بیان اهمیت آموزش	مقدمه، اهمیت و ضرورت افزایش سواد رسانه ای، لزوم پرداختن به نهضت سواد رسانه ای، تعریف ویژگی ها و ابعاد سواد رسانه ای، شناخت انواع رسانه ها و ویژگی های آن ها، هرم آموزش سواد رسانه ای، پنج گانه سواد رسانه ای
سوم	بررسی پیام رسانه	مخاطب شناسی، فنون خلق پیام رسانه ای (بازنمایی، کلیشه سازی)، فنون اقناع
چهارم	بررسی نقش رسانه در سبک زندگی	رسانه و سبک زندگی، تبلیغات در رسانه، تاثیر رسانه در الگوی مصرف، رژیم مصرف رسانه ای، استفاده هوشمندانه از رسانه
پنجم	اخلاق در رسانه	مهارت فراشناختی و خلاقیت، اینترنت، اعتبار منابع اینترنتی، تلفن همراه و سواد رسانه ای، تهاجم فرهنگی در شبکه های اجتماعی، اخلاق رسانه ای، دین رسانه ای
ششم	رسانه و فناوری	فناوری های ارتباطی، آینده تحولات رسانه ها، روش های مطالعه و یادگیری و تدریس نوین، مدیریت زمان و رسانه های اجتماعی مجازی

جلسه	عنوان جلسه	محتوای جلسات آموزشی
هفتم	تحلیل فیلم، بررسی پیام رسانه	چند کلیپ برای شرکت کنندگان نشان داده می شود و از آنها خواسته می شود که به تحلیل اهداف فیلم و نتیجه اش بپردازند و آموزش دهنده به عنوان رهبر بحث و تحلیل آزمودنی ها را هدایت خواهد کرد. افراد تکنیک های خلاقانه ای را که در پیام رسان ها به کار می رود، بررسی می کنند و به کمک تسهیل گر دوره، ابتدا با اندازه نماها، زاویه دوربین، نوع عدسی، ترکیب بندی، نورپردازی، رنگ و انواع رمزهای سینمایی آشنا می شوند و دلالت هایی را که هر کدام از این موارد دارند، فرا می گیرند.
هشتم	بررسی اهداف فرستندگان پیام	بیشتر پیام های رسانه ها برای به دست آوردن سود یا قدرت برنامه ریزی شده اند. در این بخش می توان با دادن مثال های گوناگون هدف را تشریح کرد.
نهم	جمع بندی و اختتام پاسخ	مرور مباحث قبلی، توزیع و تکمیل مجدد پرسشنامه های اضطراب و تفکر انتقادی (پس آزمون) پرسش و به سوالات، بحث و نتیجه گیری از کل جلسات، اختتام جلسه

نتایج

یافته های جمعیت شناختی نشان داد که ۵۰٪ آزمودنی ها در گروه شاهد و ۵۰٪ نیز در گروه آزمایش و همچنین ۳۷٪ آزمودنی هایین ۲۸ تا ۳۵ سال، ۴۳٪ بین ۳۶ تا ۴۲ سال و ۲۰٪ نیز بین ۴۳ تا ۵۰ سال می باشند.

تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده، از طریق آخرین نسخه نرم افزار SPSS انجام شد. در این تحقیق از معناداری آزمون های آماری مورد نظر و اندازه از اثر متغیر مستقل استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده های آمار استنباطی از تحلیل کوواریانس استفاده شد.

جدول ۲: توصیف متغیرهای

متغیر	گروه	مرحله	تعداد	میانگین	انحراف معیار
اضطراب	کنترل	پیش آزمون	۱۵	۲/۴۶	۰/۲۸
		پس آزمون	۱۵	۲/۴۱	۰/۳۱
	آزمایش	پیش آزمون	۱۵	۲/۵۳	۰/۲۸
		پس آزمون	۱۵	۲/۰۶	۰/۲۷
بهبودی روانشناختی	کنترل	پیش آزمون	۱۵	۲/۳۳	۰/۱۴
		پس آزمون	۱۵	۲/۳۷	۰/۱۲
	آزمایش	پیش آزمون	۱۵	۲/۳۸	۰/۱۰
		پس آزمون	۱۵	۲/۸۵	۰/۱۷

اضطراب و تفکر انتقادی والدین در مرحله پس آزمون در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل تغییرات محسوسی یافته است.

همانطوریکه ملاحظه می شود مقدار متغیرهای اضطراب و تفکر انتقادی والدین در مرحله پیش آزمون در دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی داری وجود ندارد. اما مقدار متغیرهای

جدول ۳: تحلیل کواریانس یکطرفه تاثیر مهارت آموزش سواد رسانه ای بر کاهش اضطراب والدین دانش آموزان پسر

منابع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	فیشر	Sig	شدت اثر
مدل تصحیح شده	۱/۰۰۲	۲	۰/۵۰۱	۵/۸۹۲	۰/۰۰۸	
عرض از مبدا	۱/۱۳۱	۱	۱/۱۳۱	۱۳/۳۰۶	۰/۰۰۱	
پیش آزمون اضطراب	۰/۱۰۰	۱	۰/۱۰۰	۱/۱۸۱	۰/۰۰۱	
گروه (متغیر مستقل)	۰/۹۶۷	۱	۰/۹۶۷	۱۱/۳۸۰	۰/۰۰۲	۰/۲۵۲
خطا	۲/۲۹۵	۲۷	۰/۰۸۵			
مجموع	۳۱۸/۷۴۴	۳۰				
کل تصحیح شده	۳/۲۹۷	۲۹				

رسانه ای بر کاهش اضطراب والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است. در واقع مهارت آموزش سواد رسانه ای موجب بهبود اضطراب والدین می گردد.

با توجه به میزان $F= 11/38$ و با توجه به اینکه مقدار احتمال از سطح $0/05$ کمتر می باشد با $0/95$ اطمینان فرضیه تحقیق تایید می گردد و این نتیجه حاصل می گردد که مهارت آموزش سواد

جدول ۴: تحلیل کواریانس یکطرفه تاثیر مهارت آموزش سواد رسانه ای بر افزایش تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر

منابع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	فیشر	Sig	شدت اثر
مدل تصحیح شده	0/949	2	0/475	5/733	0/000	
عرض از مبدا	0/008	1	0/008	1/446	0/240	
پیش آزمون تفکر انتقادی	0/372	1	0/372	16/269	0/000	
گروه(متغیر مستقل)	0/377	1	0/377	18/108	0/000	0/454
خطا	0/149	27	0/006			
مجموع	190/805	30				
کل تصحیح شده	1/099	29				

رسانه ای بر افزایش تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است. در واقع مهارت آموزش سواد رسانه ای موجب بهبود تفکر انتقادی والدین می گردد.

با توجه به میزان $F= 18/10$ و با توجه به اینکه مقدار احتمال از سطح $0/05$ کمتر می باشد با $0/95$ اطمینان فرضیه تحقیق تایید می گردد و این نتیجه حاصل می گردد که مهارت آموزش سواد

جدول ۵: آزمون باکس به منظور بررسی برابری ماتریس واریانس ها

sig	Df2	Df1	f	Box s m
0/073	365	12	1/12	31/44

داده شده معنی دار نیست بنابراین فرض صفر رد نمی شود. به این معنی که ماتریس های کواریانس مشاهده شده بین گروه های مختلف با هم برابرند.

جدول ۵ آماره Box M باکس ام را نشان می دهد. این آزمون این فرض صفر را مورد آزمون قرار می دهد که ماتریس های کواریانس مشاهده شده متغیرهای وابسته در بین گروه های مختلف برابرند. در جدول فوق چون مقدار f در سطح خطای

جدول ۶: تحلیل کواریانس یکطرفه تاثیر مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی

sig	f	مقدار	آماره ها
0/0001	5/86	0/374	اثر پیلائی
0/0001	4/27	0/626	لانداپی ویلکز
0/0001	5/88	0/598	اثر هاتلینگ

انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی متفاوت می باشد.

در جدول بالا بر اثر سه آماره اثر پیلائی، لانداپی ویلکز و اثر هاتلینگ با توجه به اینکه مقدار sig کمتر از $0/05$ می باشد بنابراین اثر مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر

جدول ۷: تحلیل کواریانس چند متغیره (MANCOVA)

منابع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	فیشر	سطح معنی داری	اندازه اثر
اضطراب	0/967	1	0/967	11/380	0/002	0/252
تفکر انتقادی	0/377	1	0/377	18/108	0/000	0/454

و تجربیات و عقاید بین آنها و والدین همکلاسی های آنها بهتر می شود و قادر به تجزیه و تحلیلی کوتاه یا نقد مطالب می باشند و داشتن حس کنجکاوی در پذیرش درک مطالب جدید در آنها تقویت می شود و به راحتی می توانند اصطلاحات، واژه ها و قضاوت درباره آنها را تعریف و طبقه بندی نمایند، در همین راستا می توان گفت مهارت آموزش سواد رسانه ای از طریق تبادل اطلاعات و تجزیه تحلیل بر تفکر انتقادی و اضطراب والدین دانش آموزان اثربخش است.

نتایج نشان داد که مهارت آموزش سواد رسانه ای بر کاهش اضطراب والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است. در واقع مهارت آموزش سواد رسانه ای موجب بهبود اضطراب والدین می گردد. این نتایج با نتایج ایمان زاده و همکاران [۴]، ابوالقاسم و همکاران [۲۳]، عبدلی و همکاران [۲۴]، آلیسون [۲۵]، استراهان [۲۶]، میلر [۲۷] همسو می باشد. در تبیین این فرضیه می توان گفت که برخی کارشناسان حوزه ارتباطات سواد رسانه ای را "توانایی دستیابی، تجزیه و تحلیل، نقد، ارزیابی و ایجاد پیام های رسانه ای به گونه های مختلف" تعریف می کنند. کارشناسان ارتباطات معتقدند، فرد با مهارت سواد رسانه ای قادر است به طور منتقدانه، درباره آنچه در کتاب، روزنامه، مجله، تلویزیون، رادیو، فیلم، موسیقی، تبلیغات، بازی های ویدیویی، اینترنت و... می بیند، می خواند و می شنود، فکر کند. گروهی از دانشمندان سواد رسانه ای را "تقویت تجارب رسانه ای" تعبیر می کنند [۲۳]. از طرفی اضطراب معمولاً جدی گرفته نمی شود یا با اختلالات دیگری مثل افسردگی اشتباه گرفته می شود. جهت تعیین شدت اضطراب و رفتارهای اجتنابی در افراد مشکوک پرسشنامه هایی طراحی شده است. معیار لایبویتر [۲۲] و معیار مختصر هراس اجتماعی معمولاً بدین منظور استفاده می شوند. علائم اصلی اضطراب اجتماعی یا هراس اجتماعی، ترس معنادار و دائمی از یک یا چند موقعیت اجتماعی است که باعث تعاملات اجتماعی می شود (مثل محاوره با افراد دیگر) یا تحت نظر قرار گرفتن را ممکن می کنند (مانند در معرض دید قرار گرفتن هنگام غذا خوردن در رستوران) و فرد از اینکه به خاطر نشان دادن اضطرابش رفتاری را بروز دهد که باعث قضاوت منفی دیگران شود، می ترسد. افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی ممکن است فعالانه از این موقعیت ها اجتناب کنند یا هنگام مواجهه با این موقعیت ها دچار ترس و اضطراب شدید شوند [۲۸]. والدین دانش آموزان با استفاده از سواد رسانه ای ترس و اضطراب کمتری از درگیر شدن فرزندانشان با فضای مجازی دارند و به خوبی می توانند آنها را مدیریت کنند.

نتایج نشان داد که مهارت آموزش سواد رسانه ای بر افزایش تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش

همانطوریکه در جدول فوق مشاهده می شود که مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است، با توجه به اندازه اثر، مهارت آموزش سواد رسانه ای بر تفکر انتقادی تاثیر بیشتری نسبت به اضطراب والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی دارد.

بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی می باشد. نتایج نشان داد که مهارت آموزش سواد رسانه ای بر اضطراب و تفکر انتقادی والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی اثربخش است، با توجه به اندازه اثر، مهارت آموزش سواد رسانه ای بر تفکر انتقادی تاثیر بیشتری نسبت به اضطراب والدین دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی دارد. این نتایج با نتایج مهرزاد و شکری [۱۷]، اخبار و همکاران [۱۸]، طالبی و امیدوار فاز [۱۹]، هونگ [۲۰] و همکاران [۲۰]، ال-زوبی [۲۱]، جامیسون [۲۲] و همکاران [۲۲] همسو می باشد. در تبیین این فرضیه می توان گفت که سواد رسانه ای مجموعه ای از چشم اندازها^{۱۷} یا جنبه های فکری است که ما برای قرار گرفتن در معرض رسانه، فعالانه^{۱۸} از آن ها بهره برداری می کنیم تا معنای پیام هایی را که با آن ها روبه رو می شویم، تفسیر کنیم. ما چشم اندازهای خود را با استفاده از ساختارهای دانش خود می سازیم و برای ساختن ساختارهای دانش، به ابزار و مواد اولیه نیاز داریم. این ابزار، مهارت های ما و ماده اولیه، اطلاعات به دست آمده از رسانه ها و دنیای واقعی است. استفاده فعالانه از رسانه ها بدان معنی است که ما از پیام ها آگاهیم و به طور خودآگاهانه با آن ها تعامل داریم. به طور سنتی، سواد رسانه ای به توانایی تحلیل و ارزیابی محصولات رسانه ای و به طور گسترده تر به ایجاد ارتباط موثر و از طریق نگارش خوب اطلاق می شود. طی نیم قرن گذشته، سواد رسانه ای شامل توانایی تحلیل شایسته و به کارگیری ماهرانه روزنامه نگاری چاپی، محصولات سینمایی، برنامه های رادیویی و تلویزیونی و حتی اطلاعات و مبادلات رایانه ای (از جمله تعاملات زمان واقعی از طریق شبکه جهانی اینترنت) شده است [۲۳]. از طرفی یک متفکر انتقادی فردی است که هنر خوب شنیدن را تمرین می کند. چنین شخصی در پس خوب شنیدن، خوب می اندیشد و در انتها زبان به سخن می گشاید. یک متفکر انتقادی توانا به دنبال رسیدن به اجماع، ارزش قائل شدن برای اختلافات، یافتن زمینه های مشترک، زبان مشترک، و در نهایت مفاهیم مشترک است. در واقع والدین دانش آموزان زمانی که از فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه های درسی دانش آموزانشان استفاده می نمایند، تبادل اطلاعات

از نسخه های نرم افزاری همراه کتاب های درسی جهت پرورش و رشد خلاقیت دانش آموزان استفاده شود. همچنین از دانش آموزان خواسته شود که به منظور جستجوی مطالب مرتبط با فعالیت های کلاسی خود از اینترنت استفاده نمایند. به پژوهشگران آتی پیشنهاد می گردد مطالعات آینده در نهادهای دیگر نیز انجام شود. به پژوهشگران دیگر پیشنهاد می گردد برای افزایش اعتبار بیرونی این پژوهش محققان پژوهش های مشابهی را در مناطق مختلف انجام دهند. انجام پژوهش مشابه با ابزارهای اندازه گیری متفاوت و روش هایی نظیر مشاهده و مصاحبه در کنار پرسشنامه.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

1. WHO: World Health Organization	۱. سازمان جهانی بهداشت
2. critical thinking	۲. تفکر انتقادی
3. Halpern	۳. هالپرن
4. anxiety	۴. اضطراب
5. Rhem	۵. ریم
6. media literacy	۶. سواد رسانه ای
7. Thoman	۷. تامن
8. Eisenberg	۸. ایسنبرگ
9. Moon	۹. مون
10. Beck	۱۰. بک
11. Facione	۱۱. فاشیون
12. CCTST form B	۱۲. نسخه ب
13. Construct Validity	۱۳. روایی سازه
14. Hung	۱۴. هونگ
15. Al-Zou'bi	۱۵. ال-زوبی
16. Jamieson	۱۶. جامیسون
17. Perspective	۱۷. چشم اندازها

است. در واقع مهارت آموزش سواد رسانه ای موجب بهبود تفکر انتقادی والدین می گردد. این نتایج با نتایج نصیری و همکاران [۲۹]، برخورداری [۳۰]، بو^{۲۳} و همکاران [۳۱]، مورسانوا و فومینا^{۲۴} [۳۲]، کارکت^{۲۵} و همکاران [۳۳] لی^{۲۶} و همکاران [۳۴] همسو می باشد. در تبیین این فرضیه می توان گفت که رسانه ها بدان علت که ساخته و پرداخته هستند، از کسی یا چیزی که دست کم برای فرد یا افراد سازنده آن اهمیت دارد پیامی به همراه دارند. رسانه ها قصه گو نیز هستند. حتی برنامه های بازرگانی هم هر کدام داستان کوتاه و ساده ای دارند و داستان ها مستلزم شخصیت، زمان و مکان و طرحی هستند که هر کدام شروع و پایانی دارند. واکنش های موجود در طرح داستان، صرفاً از راه هایی هستند که به وسیله آن ارزش ها در یک برنامه تلویزیونی، فیلم سینمایی یا پیام بازرگانی گنجانده می شوند [۴]. والدین دانش آموزان می توانند با استفاده از سواد رسانه ای و فضای مجازی که در آنها امکان تغییر، ویرایش، آفرینش و ارائه ایده های مربوط به خودشان است، تفکر انتقادی خود را پرورش داده، فرصت یابند تا تخیلات و تصاویر ذهنی خود را بازنمایی کنند. استفاده از نرم افزارهای ساده ای از قبیل واژه پردازها، نرم افزارهای ترسیمی و نرم افزارهای مشابه دیگر باعث می شوند که فرد تفکر واگرایی خود را به جریان انداخته و بدون واگرم و نگرانی از وارد آمدن خسارتها و زیانهای جبران ناپذیر، به فعالیت ذهنی خود ادامه دهد و با استفاده از بازی های رایانه ای، آفرینش ذهن خود را در اختیار دیگران قرار دهد.

پژوهش حاضر با محدودیت هایی نیز مواجه بود. تحقیق حاضر از نظر مکانی صرفاً محدود به بخش خاصی از ایران می باشد و منطقه ۱۸ تهران نمی تواند نماینده کاملی از رفتار این گروه در کل کشور باشد. از آن جایی که جامعه آماری این تحقیق تعداد ۳۰ نفر از والدین دانش آموزان که تمام ملاک های ورود را داشتند، به صورت در دسترس انتخاب و به شیوه تصادفی ساده (قرعه کشی) در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند، لذا نتایج بدست آمده نیز قابل استفاده در این جامعه آماری می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده، در پژوهش پیشنهاد می گردد، والدین دانش آموزان از سواد رسانه ای بالایی برخوردار باشند از تفکر انتقادی بالایی برخوردار می باشند. در نتیجه پیشنهاد می شود که دانش آموزان به منظور جستجوی مطالب جدید مرتبط با دروس خود از اینترنت استفاده نمایند و نحوه استفاده از پاورپوینت برای ارائه مطالب درسی را فرا بگیرند. در نتیجه هرچه میزان سواد رسانه ای والدین بیشتر باشد اجاره بیشتری به دسترسی درست دانش آموزان می دند و بنابراین اضطراب کمتری را تجربه می کنند. والدین برای دانش آموزان

- [11] Kermanshahi F, Ezzeddin F, Badali M. Investigating the effectiveness of media literacy education on students' critical thinking skills. *Educational Research Quarterly*, 2013; 11 (45): 85-100. [Persian]
- [12] Conhaim W. Review of Information Anxiety 2 [Review of the book Information Anxiety 2, by R. S. Wurman]. *Link-Up*, 2011; 18(3): 11-12.
- [13] Fox J. Conquering information anxiety: Relief from your data glut. Retrieved from <http://www.ibt-pep.com/articles/dataglutrelief.doc>. 1998.
- [14] Eisenberg MB, Lowe CA, Spitzer KL. Information literacy: Essential skills for the information age. Greenwood Publishing Group, 88 Post Road West, Westport, CT 06825, 2015.
- [15] Moon D. Critical thinking : an explanation of theory and practice. Landon and newyork: rout ledge. 2009.
- [16] Facione PA. Critical Thinking: What It is and Why it Counts. *Insight Assessment*, 2018; 1-28.
- [17] Mehrzad B, Shukri Z. The role and place of media literacy in schools and the educational system of Iran, the 4th International Conference on Jurisprudence, Law, Psychology and Educational Sciences of Iran and the Islamic World, Tehran. 2022. [Persian]
- [18] Akhbar M, Rezakhani R, Taghi Biglou A. Investigating the effectiveness of media literacy education on the critical thinking of 10th grade high school students (a case study of district one of Zanjan city), the first international conference of educational sciences, psychology, sports sciences and physical education, Sari. 2021. [Persian]
- [19] Talebi MA, Omid Faz M. Investigating the relationship between media literacy level and critical thinking and social skills in students of Payam Noor Birjand University, *Rahpoya Culture and Communication Quarterly*, 2021; 1(2): 21-30. [Persian]
- [20] Hung SC, Yang SC, Luo YF. New Media Literacy, Health Status, Anxiety, and Preventative Behaviors Related to COVID-19: A Cross-Sectional Study in Taiwan. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021; 18(21):11247
18. Actively فعالانه
19. Allison آلیسون
20. Strahan استراهان
21. Miller میلر
22. Liebwitz scale معیار لایویتز
23. Boo بو
24. Morosanova, Fomina موروسانوا و فومینا
25. Corkett کارکت
26. Lee لی

فهرست منابع

- [1] Duron R, Limbach B, Waugh W. "Critical thinking framework for any discipline". *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 2016; 17(2): 160-166.
- [2] Halpern DF. *Critical thinking in psychology*, Cambridge University Press, New York. 2017.
- [3] Miri B, David BC, Uri Z. Purposely teaching for the promotion of higher-order thinking skills: A case of critical thinking. *Research in science education*, 2017; 37(4): 353-369.
- [4] Abbasi Dumshahri M. Investigating the relationship between information literacy and critical thinking skills in Minab primary schools, master's thesis. Allameh Tabatabaei University. Faculty of Psychology and Educational Sciences. 2012. [Persian]
- [5] Brown JS, Duguid P. *The Social Life of Information: Updated, with a New Preface*. Harvard Business Review Press. 2017.
- [6] Ganji M. *Abnormal psychology based on dsm5*, Tehran: savalan. 2015
- [7] Trifoni A, Shahini M. How does exam anxiety affect the performance of university students? *Med J Soc Sci*; 2011; 12: 93-100.
- [8] Littlejohn A, Beetham H, McGill L. Learning at the Digital Frontier: A Review of Digital Literacies in Theory and Practice. *Journal of Computer Assisted Learning*, 2012; 28(6): 547-556.
- [9] Rhem AJ. *Knowledge Management in Practice*. Auerbach Publications. 2016.
- [10] Imanzadeh A, Karimi J, Farajpour Bonab F. The effectiveness of media literacy training on reducing the information anxiety of Tabriz University students. *Communication Research Quarterly*, 2017; 26 (4 series 100): 173-207. [Persian]

- academic performance of female students, *Journal of Behavioral Sciences*, 2015; 3(1): 59-64. [Persian]
- [29] Nasiri B, Bakhtiari A, Hosseini H. Teaching media literacy to sixth grade students with a critical thinking approach, *Educational Systems Research Quarterly*, 2016; 12: 819-837 [Persian]
- [30] Barkhordari M. Comparison of critical thinking tendency in different academic years and its relationship with anxiety in nursing students, *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 2017; 11(7): 779-788. [Persian]
- [31] Boo S, Kim M, Kim SH. The Relationship Among Undergraduate Students' Career Anxiety, Choice Goals, and Academic Performance. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, <https://doi.org/10.1080/10963758.2021.1963756>. 2021.
- [32] Morosanova VI, Fomina TG. Self-regulation as a Mediator in the Relationship between Anxiety and Academic Examination Performance. *Social and Behavioral Science*, 237: 1066-1070. 2017.
- [33] Corkett GK, Parrila R, Hein SF. Learning and study strategies of university student who report a significant history of reading difficult. *Development Disabilities Bulletin*; 2016; 34(2): 57-79.
- [34] Lee L, Chen Der Th, Li Jen Yi, Lin TB. Understanding New Media Literacy: The Development of a Measuring Instrument. *Computers & Education*, 2015; 85: 84-93.
- [21] Al-Zou'bi R. The impact of media and information literacy on acquiring the critical thinking skill by the educational faculty's students. *Thinking Skills and Creativity*, 2021; 39:100782.
- [22] Jamieson JP, Black AE, Pelaia LE, Reis HT. The impact of mathematics anxiety on stress appraisals, neuroendocrine responses, and academic performance in a community college sample. *Journal of Educational Psychology*, 2021; 113(6):1164-1176
- [23] Abolqasem Zadeh F, Amiri Majd M, Dawai SM. The effectiveness of teaching media literacy skills on the critical thinking of parents of elementary school boys, the 5th international conference on management, psychology and humanities with a sustainable development approach, Tehran. 2017. [Persian]
- [24] Abdulli Sultan Ahmad J, Alizadeh R, Haddad Z. The effect of media literacy education on students' critical thinking skills, *Journal of Media Studies*, 2017; 13(1): 119-134. [Persian]
- [25] Allison MP. The Effects of Quality Improvement High-Performance Team Membership on Information Anxiety. United States California, Touro University International. 2013.
- [26] Strahan EY. The effects of social anxiety and social skills on academic performance. *Personality and Individual Differences*, 2013; 34(2):2-14.
- [27] Miller SM. Relationship between Family Performance and Psychological Needs with Adolescent Emotional Disorders. *Journal of Disability and Rehabilitation*, 2013; 31(12): 988-993.
- [28] Mehrabizadeh Artman M, Taghavi SF, Attari YA. The effect of self-expression training on social skills, social anxiety and